

ZPRAVODAJ

KVĚTEN 2016

☑ DEKUBITY

Můžeš 06/2016

Dekubity neboli proleženiny jsou velikou hrozbou lidí ležících, uživatelů vozíku i těch, kteří mají deformity nohou. Vznikají v místech, kde je málo svalové tkáně, kost je blízko pod kůží a je na ni vyvíjen tlak. U ležícího člověka to je pod patami, v oblasti křížové kosti, pod lopatkami, v týle, na bocích a na hlezenních kloubech. U sedícího člověka je to oblast hrbolů sedacích kostí, vpředu pod sponou stydkou (tedy v oblasti genitálu), na bocích a v místě největšího zakřivení páteře, které se opírá o zádobou opěrku vozíku. Proč jsou tak obávané? Dekubitus je otevřená rána, kterou do těla může vniknout infekce, může se zvětšovat a prohlubovat až ke kosti či v horším případě do kosti. U chronického defektu tělo ztrácí bílkoviny, dochází k anémii - málo červených krvinek, a uzavírá se bludný kruh.

PREVENCE JE DŮLEŽITÁ

Zásadním opatřením je dekubitům předcházet. Existuje řada tzv. rizikových faktorů, které zvyšují pravděpodobnost výskytu defektu. Rizikové faktory jsou vnější a vnitřní. Mezi vnější patří již zmíněný tlak, třecí a střížné síly, vlhko, teplo, otřesy a vibrace. Mezi vnitřní rizikové faktory počítáme poruchy výživy, atrofii - úbytek svalové tkáně, stárnoucí a suchou kůži, přidružená onemocnění. Z nich je to nejčastěji diabetes mellitus neboli cukrovka, při které se obvykle rány a jizvy hůře a déle hojí. Také ale musíme vzít v úvahu inkontinenci moče a/nebo stolice i zvýšenou tělesnou teplotu při jiném onemocnění.

Co dělat, abychom dekubitům předcházeli? Na lůžku je třeba člověka pravidelně polohovat a používat antidekubitní matrace. Uživatel vozíku by měl často měnit svou polohu a odlehčovat hýždím. Sedací polštář by měl být vybrán podle jeho potřeby tak, aby dobře stabilizoval pánev, dodával jí oporu (tedy aby nepodjížděla, neklouzala a nevznikaly třecí a střížné síly) a současně měl antidekubitní vlastnosti podle velikosti rizika klienta/ pacienta.

Existují různé stupnice a škály na posouzení rizikovosti u každého člověka. I celý vozík musí být nastaven tak, aby bránil trvalému podjíždění pánve. Velmi důležité je také oblečení. Např. sklady na kapsách u džínů, zapomenutá pětikoruna v zadní kapse, spodní prádlo, jehož šev prochází právě pod hrbolem sedací kosti (ať se jedná o prádlo látkové či inkontinenční), doklady, mobil či cokoli dalšího, co si člověk dává na vozíku za sebe, může způsobit otlak, ze kterého se vyvine dekubitus. Samozřejmě je dobré čas od času potah sedacího polštáře vyprat.

Je třeba denně kontrolovat vlastní pozadí. Zrcátkem a pohmatem. Pohmatem nalezneme velmi rychle zatvrdlinky či jiný charakter kůže a zrcátkem ihned zkontrolujeme, co jsme nahmatali. Nebo to udělá osobní asistent či někdo z rodiny. Každodenní pravidelnost je velmi důležitá. Zvláště v situacích, kdy se jednostranně zhorší spasticita či něco začne být jinak! Nelze podceňovat žádnou situaci.

PRVNÍ OPATŘENÍ

Při zarudnutí je třeba kůži promazat (čímkoliv, co se dobře vstřebá - heřmánkovou nebo měsíčkovou mastí, indulonou, manželečným hydratačním pleťovým mlékem atd.) a ráno se přesvědčit, že zarudnutí zmizelo. Současně je třeba přemýšlet, čím mohlo dojít k tlaku a zarudnutí. Pokud zarudnutí přetrvává a nemizí, je to rizikové. Velmi pravděpodobně je v tomto místě větší tlak a při jeho delším působení hrozí vznik defektu. Musíme zkontrolovat oblečení sedací polštář i nastavení vozíku, promazat zarudlé místo a kontrolovat. Pokud je zarudnutí teplejší než okolní tkáň, měl by ho vidět lékař. Jednoduché vyšetření ultrazvukem ukáže, zda je situace povrchová nebo uvnitř tkáně čeká zrada. Otevřený defekt by měl vždy vidět lékař a defekt musí být přelepen, protože nemůže zůstat v kontaktu s oblečením.

Autorka je specialista na postižení míchy a sezení ve vozíku. MUDr.Lia Vašíčková

l e g i s l a t i v a ...

PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

Můžeš 06/2016

Příspěvek by měl být použit především na výdaje související s péčí tedy na zabezpečení pomoci a podpory, ať už pečující osobou nebo profesionální sociální službou. V případě, že je příjemce příspěvku v pobytovém zařízení sociální péče, náleží celý příspěvek tomuto zařízení.

Ti, kteří potřebují pomoc se zvládnutím základních životních potřeb, mohou získat finanční výpomoc ve formě příspěvku na péči. Každý měsíc stát touto cestou přispěje více než 300 000 osobám, z nichž přes dvě třetiny tvoří lidé nad 66 let. V roce 2015 vyplatil stát formou příspěvku na péči celkem 21 miliard korun.

NA CO JE PŘÍSPĚVEK URČEN?

Příspěvek na péči se v České republice vyplácí od roku 2007. Příspěvek se vyplácí přímo tomu, o kterého je pečováno, a ten pak s penězi nakládá podle svého uvážení. Na příspěvek má nárok člověk, který je závislý na pomoci jiné osoby, a dále splňuje podmínku nepříznivého zdravotního stavu, který trvá nebo má trvat déle než jeden rok.

JAK PŘÍSPĚVEK ZÍSKAT?

O příspěvek je možné požádat na pobočce úřadu práce. Pokud je pro vás nebo pro vašeho blízkého obtížné vyplnit žádost či dostavit se přímo na úřad, můžete si domluvit návštěvu pracovníků úřadu práce u vás doma.

Při posuzování nároku na tento příspěvek se během sociálního šetření hodnotí takzvaný stupeň závislosti, jinak řečeno schopnost člověka zvládat základní životní

potřeby. Tyto potřeby se rozdělují do několika skupin; jedná se například o mobilitu, orientaci, komunikaci, tělesnou hygienu či péči o domácnost. Dále se žádostí zabývá posudkový lékař úřadu práce, který posuzuje dopad zdravotního stavu žadatele na jeho soběstačnost. O přiznání či nepřiznání příspěvku nakonec rozhoduje krajská pobočka úřadu práce ve správním řízení.

Příspěvek na péči náleží také handicapovaným dětem.

Info

Detailnější informace o posuzování stupně závislosti najdete v zákoně 108/2006 Sb., část druhá, § 7–9, v prováděcím předpisu k zákonu o sociálních službách č. 505/2006 Sb. § 1-2 a v příloze č. 1 k prováděcímu předpisu, jež obsahuje detailnější rozpis posuzovaných úkonů při zvládnání základních životních potřeb.

NA CO SI DÁT POZOR?

Řízení o přiznání příspěvku nemůže být zahájeno, pokud je žadatel hospitalizován ve zdravotnickém zařízení.

Vyřízení příspěvku na péči trvá i tři měsíce. Nárok na výplatu příspěvku vzniká však již podáním žádosti o příspěvek. První výplata tak zahrnuje i výplatu příspěvku za období, ve kterém probíhalo správní řízení.

Pokud nejste spokojeni s výsledkem řízení o přiznání příspěvku (příspěvek vám nepřiznali nebo přiznali, ale v nižším stupni), můžete se odvolat, a to do 15 dnů od obdržení rozhodnutí. Před podáním odvolání si důkladně přečtěte posudek, který je součástí rozhodnutí a obsahuje zjištění posudkového lékaře a okresní správy sociálního zabezpečení, na jejichž základě byla žádost zamítnuta. Pokud se v průběhu odvolacího řízení zhorší zdravotní stav žadatele, je nutné na tyto změny upozornit a doložit novou lékařskou zprávou.

Pokud nastane situace, že osoba, o kterou je pečováno, je celý kalendářní měsíc hospitalizována, ztrácí nárok na příspěvek na péči. Pečující osoba musí tuto skutečnost nahlásit úřadu práce nejpozději do osmi dnů. Pečující osoba tím ale také ztrácí nárok na státem hrazené sociální a zdravotní pojištění. Jakmile tuto skutečnost ohlásíte na úřadu práce, zeptejte se, jak takovouto situaci řešit — například registrací jako uchazeč o zaměstnání po celou dobu pobytu vašeho blízkého v nemocnici.

Nezapomeňte úřadu práce včas ohlásit změnu poskytovatele pomoci — ohlásit ji musíte nejpozději do osmi dnů.

NÁROK NA VOZÍK OD ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY

Můžeš 06/2016

Nárok na vozík od zdravotní pojišťovny a „spoluvlastnictví“

Aktivní či speciální mechanický vozík je pro většinu vozičkářů nedílnou součástí každodenního fungování. Málokdo je schopen pohybovat se celý den aktivně na běžném vozíku, který ze 100 % hradí zdravotní pojišťovny. Podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, lze totiž získat od zdravotní pojišťovny max. částku 55 tisíc korun, a to na „vozík mechanický — speciální — s ohledem na míru a závažnost zdravotního postižení“. Nárok na pomůcku je zákonem dán maximálně jednou za pět let a pomůcku musí předepsat odborný lékař — neurolog, ortoped či rehabilitační lékař. Poukaz pak dále schvaluje revizní lékař konkrétní zdravotní pojišťovny. Vozík je klientům pojišťovny „zapůjčen“.

VYDOBÝT SI PRÁVO MÍT „TEN SPRÁVNÝ VOZÍK“

V praxi je někdy složité vyjednat s pojišťovnou vhodný vozík. Je třeba zvážit hmotnost, cenu, možnost skládání, vyvážení či design. Zamyslet se nad tím, kde všude se osoba pohybuje, v jakém terénu, v jakých prostorách, zda zvládá samostatně přesuny z vozíku a na něj. Samozřejmě je nutné zvážit i zdravotní problémy konkrétní osoby, např. zda je nutná fixace nohou, pánve či hrudníku, zda osoba trpí často dekubity, jaké pomůcky s sebou potřebuje osoba vozit a dosáhnout na ně. Je dobré nechat si poradit s principem sedu na vozíku a zvážit možnost pojištění vozíku. Cena vozíku „šitého na míru“ aktivní osobě tak většinou přesahuje maximální částku, již zdravotní pojišťovny na pomůcky přispívají.

Osoby s handicapem se tedy často obracejí na nadace a nadační fondy s prosbou o dofinancování pomůcky, časté jsou také veřejné sbírky na konkrétní osobu. Pokud se však na financování podílí zdravotní pojišťovna, je vozík poskytnut i přes „příspěvek ze strany klienta“ na smlouvu o výpůjčce. Smlouva ale spoluvlastnictví pomůcky neupravuje, jediným vlastníkem je většinou zdravotní pojišťovna.

CO KDYŽ VOZÍK „VRACÍM“ POJIŠŤOVNĚ?

Po skončení užitné doby vozíku nebo při žádosti o nový vozík trvají zdravotní pojišťovny v současné době na vrácení toho „vypůjčeného“ — bez ohledu na to, zda jsou vlastníkem jediným nebo zda si klient na vozík přispěl. V případě, že pojištěnec vrátí pomůcku, kterou sám doplatil, není mu tato poměrná finanční částka nijak kompenzována.

Postup zaměstnanců zdravotních pojišťoven při vymáhání „zapůjčených“ pomůcek je mnohdy velmi nevybíravý. Vyskytly se i případy, kdy bylo vyhrožováno pojištěncům v lepším případě neposkytnutím nové pomůcky, v horším případě i exekucí.

V případě, že pojištěnec vrátí pomůcku, kterou sám doplatil, není mu tato poměrná finanční částka nijak kompenzována.

Poznatky, které máme od pacientů i klientů služeb, nás vedou k závěru, že zdravotní pojišťovny zneužívají svého nadřazeného postavení ve vztahu k pojištěncům z řad

osob zdravotně postižených. Nejzávažnější je, že jim tento postup umožňuje zákon o veřejném zdravotním pojištění.

A CO NA TO LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD PLATNÁ V ČR?

Listina základních práv a svobod v ČR garantuje ve svém čl. 31 právo na zdravotní pomůcky (dále PZT), přičemž provedení tohoto ustanovení je svěřeno zákonu o veřejném zdravotním pojištění (dále ZVZP). Základní rozpor s listinou je v ustanovení § 34 odst. 3 věta první ZVZP, které stanoví: (...) Příslušná zdravotní pojišťovna může půjčovat některé zdravotnické prostředky, (...). Zákon dal tedy zdravotním pojišťovnám možnost rozhodnout, zda svému pojištěnci PZT vůbec poskytne nebo ne. Zdravotní pojišťovny používají výše uvedené ustanovení ZVZP jako univerzální formulí a nejčastějším odůvodněním při zamítnutí poskytnutí PZT je právě odvolání se na ustanovení § 34 odst. 3 věty první ZVZP s konstatováním, že na PZT nevzniká automaticky právní nárok.

Domníváme se, že při splnění podmínek zákona o veřejném zdravotním pojištění uvedených v Příloze č. 3 oddíl C ZVZP by měl nárok na PZT pojištěnci vzniknout automaticky. Těmito podmínkami podle ZVZP jsou:

- 1) počet vydaných PZT na určité období,
- 2) vypsání PZT odborným lékařem,
- 3) max. výše úhrady za PZT zdravotní pojišťovnou, za
- 4) schválení PZT revizním lékařem.

Žádné další podmínky zákon o veřejném zdravotním pojištění pro vznik nároku na PZT nestanoví. Zdravotní pojišťovna by pak v případě zamítnutí pomůcky musela jasně argumentovat, proč poskytnutí pomůcky zamítla.

Dalším problematickým slovem v ustanovení § 34 odst. 3 ZVZP je slovo „půjčit“. V současné době v souladu se ZVZP je většina právních vztahů v záležitosti PZT mezi zdravotními pojišťovnami a pojištěnci upravována formou smlouvy o výpůjčce, jak bylo uvedeno v článku výše. Máme za to, že pokud se sama osoba s handicapem finančně podílela na pořízení pomůcky, měl by být ve smlouvě tento fakt zohledněn. Tato skutečnost je důležitá především při vypořádání spoluvlastnictví při skončení užité doby PZT, respektive při žádosti o nový vozík.

Zdravotní pojišťovny se obohacují de facto na úkor svých pojištěnců, a vědomě tak potlačují základní právo každého, a to je právo vlastnit majetek, respektive být spoluvlastníkem věci (PZT), garantované čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Autoři článku jsou členy Expertní skupiny zdravotně sociálních a sociálních pracovníků z celé České republiky.

☑ POZVÁNKA NA VÝLET

Abylimpijský zpravodaj, 2/2016

Na vozíku rozhraním dvou krajů

Dnešní tip představuje oblast nazývanou Rožďalovické rybníky na pomezí Středočeského a Královéhradeckého kraje. Zdejší mírně zvlněná krajina s průměrnou nadmořskou výškou 220 metrů tvoří přechod mezi Jičínskou pahorkatinou a poděbradským Polabím. Území zahrnuje soustavu více jak dvaceti rybníků obklopených celistvým pásem lesních, především dubohabrových a smrkových porostů. Ne nadarmo zde byla vyhlášena ptací rezervace: žije v ní více než 200 druhů opeřenců.

Z pohledu vozíčkářů, osob s omezenou mobilitou a rodin s dětmi má krajina velmi příjemný reliéf — nejedná se o úplnou rovinu, je mírně zvlněná. Podstatnou příznivou okolností je velké množství málo frekventovaných asfaltovaných silnic a zejména spousta zpevněných lesních cest, z velké části také s asfaltovým povrchem.

Uprostřed této oblasti, v Nových Zámcích u Křince, byl v roce 2014 zprovozněn Sport relax hotel Na kopečku (www.hotelnakopecku.cz). Stojí v místě bez rušících průmyslových a dopravních objektů, je tedy ideální pro milovníky klidu. Výhodou je také velmi dobrá dostupnost i pro cyklisty a blízkost atraktivních cílů ve vzdálenosti od 15 do 35 kilometrů (např. Loučeň, Jabkenice, Nové Hradky, Nymburk, Milovice, Poděbrady, Sobotka, Chlumeck nad Cidlinou nebo Jičín). Řada tipů na výlety je také na uvedeném webu v části Kam na výlet.

Celý komplex hotelu je postaven důsledně bezbariérově a nabízí stravování a 39 lůžek, z toho 12 pro hosty s tělesným postižením v šesti dvoulůžkových pokojích. V nové části je safari bar s bowlingem, fitness, wellness, kondiční tělocvična (12x12 metrů), konferenční sál, prostory pro masáže, venkovní hřiště (30x20 metrů) s umělým povrchem a hřiště na pétanque, vše pohodlně přístupné a využitelné pro vozíčkáře. K dispozici jsou i uzamykatelné prostory pro uskladnění vozíků a handbiků, v areálu je 25 parkovacích míst, z toho 8 „vozičkářských“. Přímo před hotelem začíná kilometrová asfaltovaná cyklostezka, jedinečná i pro pohyb na handbiku, která navazuje na zpevněné plochy nádvoří. Cílem investora přitom bylo vytvořit prostředí ke společné relaxaci, rehabilitačním pobytům nebo aktivnímu odpočinku osob s pohybovým handicapem a zdravých.

Majitelé hotelu dlouhodobě sponzorují aktivity pro osoby se zdravotním postižením. V současné době nabízejí významné slevy pro sportovně-relaxační pobyty kolektivů s více než 15 účastníky při nadpolovičním počtu handicapovaných (podrobnější informace na e-mailu info@az-elektrostav.cz).

U hotelu je billboard s velkou mapou přilehlé oblasti, v recepci lze získat propagační materiál, je možno zakoupit i turistické mapy okolí.

Popsané trasy mají jako výchozí i cílové místo parkoviště před hotelem (zvýrazněno v otištěné mapce).

Pro pěší turisty jsou velmi hezké procházky z Rožďalovic k Bučickému rybníku a okolními lesy. Také pro vozíčkáře je zajímavá necelých 2,5 kilometru dlouhá cesta k hrázi Komárovského rybníka. S výjimkou cca 300 metrů je celá asfaltovaná. Méně

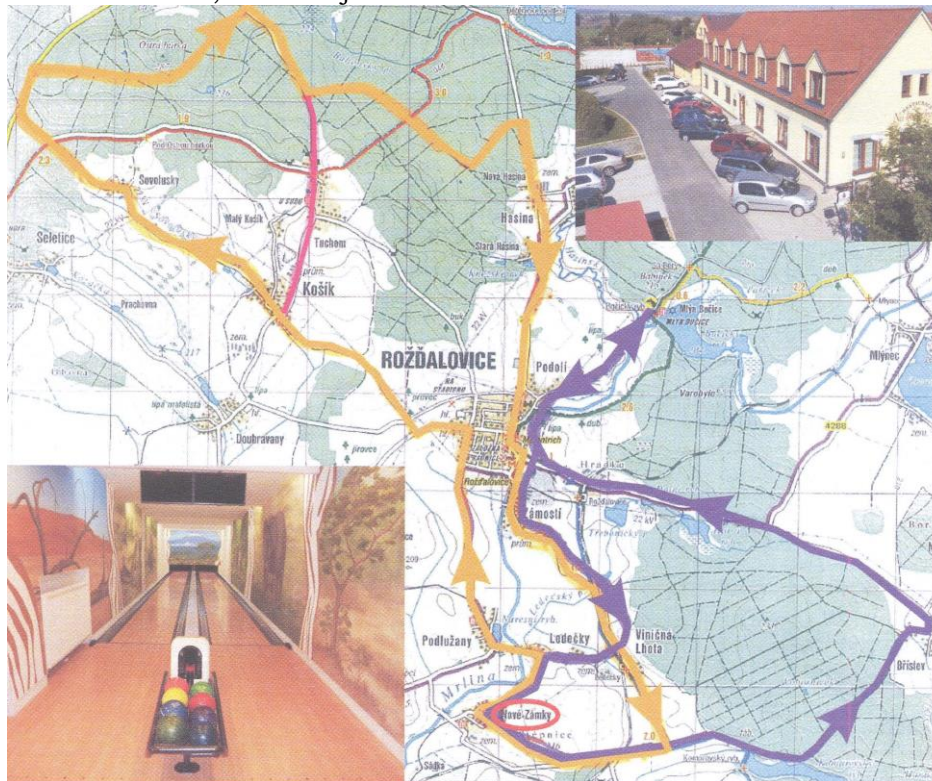

zdatní vozičkáři mohou absolvovat zhruba 10kilometrový okruh Nové Zámky — Svídnice — Zábrdovice — Kríneč — Kuncberk — Nové Zámky.

Pro zdatnější vozičkáře jsou na mapce vyznačené dva okruhy, v některých úsecích kopírují značené turistické či cyklistické cesty. První (oranžový) je dlouhý cca 27 kilometrů. Vede výhradně po asfaltovaných silnicích a cestách po trase Nové Zámky — Ledečky — Podlužany — Rožďalovice — Košík — Sovolusky — Ostrá hůrka — Hasina — Rožďalovice — Zámostí — Viničná Lhota — Nové Zámky. Po odbočení v Košíku vpravo se dá zkrátit zhruba 0 5 kilometrů, na původní trasu se cesta vrací nedaleko za hájovnou na konci obce Tuchom — v mapce slabší vínová čára. Z hlediska výškového profilu nejde o náročný výlet, jediné výraznější stoupání (cca 25 metrů převýšení) je mezi Rožďalovicemi a Košíkem. Milovníci klidu a lesní krajiny ocení zejména úsek po asfaltované cestě krásným smíšeným lesem mezi odbočkou ze silnice spojující Seletice s Prodašicemi a obcí Hasina.

Kratší okruh (fialový), cca 19 kilometrů dlouhý, spojuje po asfaltovaných silnicích a cestách bez výrazného stoupání Nové Zámky, Komárovský rybník, Břístev, Rožďalovice, mlýn Bučice, Rožďalovice, Zámostí, Viničnou Lhotu, Ledečky a Nové Zámky.

Roman Kloubec, Miloš Kajzrlík

Na horním snímku je nejen vidět průčelí hotelu, ale za jeho parkovištěm jsou také patrná venkovní sportoviště. Jak potvrzuje spodní záběr bowlingové dvoudráhy, hotel zaujme každého návštěvníka i nezvyklou výzdobou vnitřních prostor.

Redakční rada:

Bc. Martina Smolíková

(224 817 438, 224 817 393)

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR,z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

fax: 224 817 438 e-mail: asociace@arpzpd.cz http:// www.arpzpd.cz